MUHTEŞEM SÜLEYMAN'IN VİYANA KUŞATMASI

AHMED REFİK

MUHTEŞEM SÜLEYMAN'IN VİYANA KUŞATMASI

AHMED REFİK

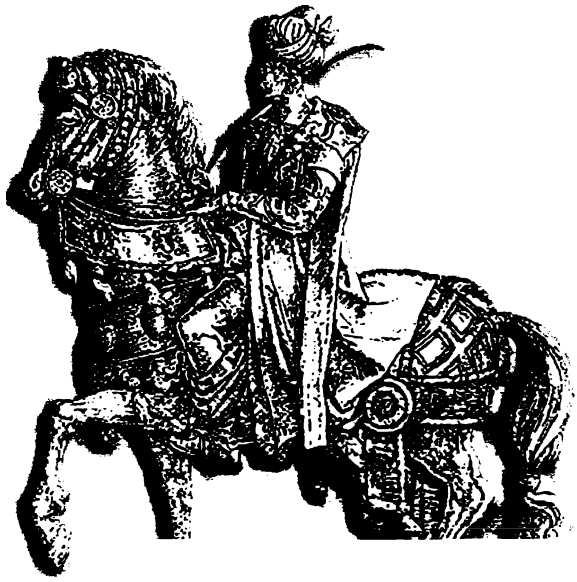

BKY-Babıali Kültür Yayıncılığı 102
Tarih: 13

Muhteşem Süleyman'ın Viyana Kuşatması

Ahmed Refik

Hazırlayan
Ömer Kul

Tasarım
BKY Ajans

Kapak Tasarım
Fikir Evim

© Yayın Hakları
BKY-Babıali Kültür Yayıncılığı'na aittir.

Sertifika no : 12393

I.Baskı: Ekim 2006
II.Baskı: Aralık 2015
III.Baskı: Kasım 2016

ISBN: 978-975-00981-2-3

babıali kültür yayıncılığı
29 Ekim Cad. İstanbul Vizyon Park Ofis Plazaları
4. Vizyon Kat:2 D: 206
Tel : 0 212 438 47 78 Fax: 0 212 438 57 78
GSM: 0 507 159 89 60
Yenibosna - Bahçelievler/ İstanbul
www.bkymarket.com • bky@bky.com.tr

Baskı ve Cilt
Ege Reklam Basım Sanatları San. Tic. Ltd. Şti.
Esatpaşa Mah. Ziyapaşa Cad. No : 4/1 Ataşehir / İstanbul
Tel : 0216 470 44 70 Faks : 0216 472 84 05
Matbaa sertifika no : 12468

AHMED REFİK

MUHTEŞEM SÜLEYMAN'IN VİYANA KUŞATMASI

(H. 936/ M. 1529)

YAYINA HAZIRLAYAN
ÖMER KUL

TARİH

babıalı kültür yayıncılığı

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR 9

HAZIRLAYANIN ÖNSÖZÜ 11

MUKADDİME 19

OSMANLILARDA KALE SAVAŞLARI 25
İlk Osmanlı Ordularının Muhâsara/Kuşatma Usulleri – İlk Feth Olunan Kale: Köprü Hisarı –Muhtelif Muhasarâlar: Bursa, İznik – Osmanlılarda Topun Kullanılmaya Başlanmasından Sonra Yapılan Muhâsaralar: İstanbul, İşkodra, Belgrad, Kıbrıs, Rodos, Eğri ve Kandiye Muhâsaraları – Kale Muhâsaralarının Osmanlı Ordusu Harekâtına Etkisi – Muhâsaraların İcrâ Şekilleri – Bataryaların Tesisi – Cephane Kullanımı – Osmanlı Topları, Sapur ve Lağım – Osmanlıların Hücum Tertibâtı – İkinci Viyana Muhâsarası.

KANÛNİ SULTAN SÜLEYMÂN DEVRİNDE BİRİNCİ VİYANA KUŞATMASI (H. 936/M. 1529)

BİRİNCİ BÖLÜM

HARP İLÂNI VE SEBEPLERİ 45
Kral Lui'nin Mohaç Meydan Muharebesi'nde Ölümünü Takiben Zapolay ile Ferdinand'ın Taht Mücadelesi – Zapolay'ın Mücadelede Başarısız Olması – Ferdinand'ın Kral İlan Edilmesi – Zapolay ile Ferdinand Arasında Muharebe – Ferdinand'ın Budin (Buda, Ofen)'i Zapt Etmesi – Zapolay'ın Kanûni Sultan Süleymân'dan Yardım İstemesi – Fransa Kralı I. Francouis'nın İstirhamı – Zapolay'ın Dersaadet'e Sefir (Elçi) Göndermesi – Ferdinand'ın Kanûni Sultan Süleymân'a Bir Sulh Heyeti Göndermesi – Müzakerelerin Neticesizliği – Harp İlanı.

İKİNCİ BÖLÜM

ORDÛ-YI HÜMÂYUNUN İSTANBUL'DAN HAREKETİ 59
Osmanlıların Harp Hazırlıkları – İstanbul'dan Viyana'ya Doğru Hareket- Ordû-yı Hümâyunun Edirne'ye Varması – Şiddetli Yağmurlar – Belgrad'a Varış – Zapolay'ın Kanûni Sultan Süleymân'ın Huzuruna Kabul Edilmesi – Zapolay'ın Kanûni Sultan Süleymân'ın İltifatını Kazanması – Ordû-yı Hümâyunun Budin'i Kuşatması – Budin'in İkinci Defa Zaptı – Ordû-yı Hümâyunun Viyana'ya Hareketi – Osmanlı Akıncılarının Viyana Önünde Görülmesi – Viyana Önünde Osmanlı Ordusu.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AVUSTURYALILARIN HARP HAZIRLIKLARI 71
I. Ferdinand'ın Aldığı Tedbirler – Viyana'nın Coğrafî Durumu – Şehir Savunmasının Kuvvetlendirilmesi – Kont Nicholas Salem (Zalem)'in Müdafaa Kumandanı Olarak Tayin Edilmesi – Şehrin Altı Müdafaa Noktasına Taksimi – Avusturyalıların Kuvveti – Şehre Yardımcı Kuvvetlerin Yetişmesi – Topların Siperlere Yerleştirilmesi – Düşman Donanmasının Osmanlılar Tarafından Yakılması – Pfalz Kontu Frederich'in Şehre Girememesi – Avusturyalıların Toplam Kuvveti – Osmanlı Donanmasının Viyana'ya Varması.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

VİYANA ÖNÜNDE OSMANLILAR 89
Avusturyalıların Savaş Düzeni – İlk Hücum Hareketi – Hücum Hareketinde Başarısızlık- Lağımlarda Yapılan Mücadeleler – Şiddetli Yağmurlar – Düşmanın Karşı Saldırı Hareketleri – Siperlerin Topa Tutulması – Osmanlıların Taarruzu – Taarruzda Elde Edilen Başarısızlık – İkinci Hücum İçin Yapılan Hazırlıklar – Padişah'ın Askeri Cesaretlendirmek İçin Yaptığı Teşvikler – İkinci Hücumun Yapılış Şekli – Üçüncü Hücum – Düşman Başkumandanının Yaralanması – Kuşatmanın 20 Gün Devamı – Tarafların Verdikleri Kayıpların Toplamı.

BEŞİNCİ BÖLÜM

ORDU-YI HÜMÂYUNUN İSTANBUL'A DÖNMESİ 121

Kanûni Sultan Süleymân'ın Dönüş Fikrinde Olması – Kuşatmanın Kaldırılması – Ordû-yı Hümâyunun Geri Çekilmesi Üzerine Viyana Civarında Bulunan Yardımcı Kuvvetlerin Şehre Girmesi – Ordû-yı Hümâyunun Dönüş Şekli – Muhâsarayı Takiben Yapılan Harekât – Düşman Kuvvetlerinin Durumu – Osmanlı Akıncıları – Meşhur Kasım Bey'in Styria'ya Girmesi – İnnsbruck'da Akıncı Müfrezeleri – 12.000 Osmanlı Kahramanı – Ordû-yı Hümâyunun Budin'e Varması – Zapolay'ın Macar Krallık Tacını Giymesi – Ordû-yı Hümâyunun İstanbul'a Dönüşü.

SONUÇ 127

Viyana Muhâsarası'nın Önemi – Osmanlı Lağımlarının Etkileri – Osmanlı Topçuları – Muhâsaranın Kaldırılmasını Gerektiren Sebepler: Büyük Çaplı Topların Getirilmemesi, Şiddetli Soğuklar, Erzak ve Zahire Kıtlığı – Yabancı Tarihçilerin Bu Konudaki Görüşleri – Avusturya Ordusunun Teşkilâtı – Osmanlıların Askerî Sevkıyattaki Kabiliyetleri – Osmanlılarla Macarlar Arasında Dostane Bağlar – Osmanlı Akıncılarının Önemi – Kasım Bey'in Kahramanca Faaliyetleri.

BİBLİYOGRAFYA 135

EKLER 139

DİZİN 145

KISALTMALAR

a.g.e.	*Adı Geçen Eser*
C.	*Cilt*
çev.	*Çeviren*
DTCF	*Dil Tarih Coğrafya Fakültesi*
DİA	*Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*
ed.	*Editör*
EI²	*Encylopedia Islam (New Edition)*
H	*Hicrî Tarih*
[H.N.]	*Hazırlayanın Notu*
haz.	*Hazırlayan*
İ.Ü.	*İstanbul Üniversitesi*
İA	*İslam Ansiklopedisi (Milli Eğitim Bakanlığı)*
M.	*Miladî Takvim*
nşr.	*Neşreden*
Psk.	*Psikoloji*
s.	*Sayfa*
S.	*Sayı*
sad.	*Sadeleştiren*
Sos. Bil. Enst.	*Sosyal Bilimler Enstitüsü*
trc.	*Tercüme Eden*
TTK	*Türk Tarih Kurumu*
vd.	*ve devamı*
vs.	*vesaire*
Yay.	*Yayınevi*
yay.	*yayınlayan*
yy ve y.yok	*yayın yeri ve yılı yok*

Hazırlayanın Önsözü

Viyana... İki defa kapısından döndüğümüz, uğruna nice şehitler verip, fethine muvaffak olamadığımız, Osmanlının hülyası, Avrupa'nın kalpgâhı addedilen güzel şehir... Fethi, Avrupa kapısını Osmanlıya ardına kadar açacak olan bu şehrin ilk kuşatmasını en ince ayrıntılarıyla ve akıcı bir üslupla anlatan ve bu konuda müstakil tek eser konumundaki "I. Viyana Kuşatması", Mecnun'un Leylası için verdiği mücadeleyi Osmanlı'nın Viyana için verdiğini ibretle okuyacak, tarihte Osmanlı ordusu ile bir seferi başından sonuna kadar ayrıntılarıyla yaşayacaksınız. Elinizdeki bu kitapta Viyana kuşatmasını her yönüyle bulabileceğiniz gibi hem Osmanlının kale savaşlarında tatbik ettiği metotları hem de kuşatmanın kaldırılmasından sonra Kasım Bey'in ordunun dönüşünü kolaylaştırmak için maiyetindekilerle beraber Almanya içlerinde verdiği 12.000 şehidin kahramanlıklarına şahit olacaksınız.

Bir devletin tarihini yazarken onu devlet yapan unsurları, değerleri de kaleme almak gerekir. Sadece bir padişahın tahta çıkış tarihini, fethettiği yerleri, kaybettiği bölgeleri yazmak başka deyişle sadece kronoloji bilgisi vermek okuyucuya tarih zevki, tadı, şuuru ve sevgisi vermekten uzak kalacaktır. Bir ibretler hazinesi olan tarih-

ten, milletlerin hafızası ve hadiselerin nakledilme ilmi olarak da istifade etmek çok önemli bir husustur.

Osmanlılar, Ortaçağ'ın son dönemleri ile Yeni ve Yakınçağlara damgasını vuran, üç kıtaya yayılmış, dünya üzerinde kurulan devletlerin göremediği haşmet ve azameti yakalayan en büyük Türk devletidir. Buna rağmen dünya devletleri arasında anlaşılma bakımından Osmanlılar kadar bahtsız bir devlet de yeryüzünde herhalde yoktur. Günümüzün meşhur tarihçilerinden Halil İnalcık bu durumu şu veciz ifadeyle ortaya koyuyor: *"Bir milletin veya devletin tarihi yazılırken dünya kamuoyunda yerleşmiş belli bir imaj, dostluk ve düşmanlık, siyasî ideolojiler, yeni kültür yönelişleri hakikati saptırır, abartır veya karalar. Bu kaçınılmaz bir alın yazısıdır. Osmanlı tarihi, bu bakımdan en çok saptırılmış, tek yanlı yorumlanmış tarihtir.*[1]"

Hâlbuki onu tanımak için yerli-yabancı herkesin hayranlıkla gezdiği, incelediği abidevî eserlerini görmek, tarih ilmiyle uğraşanların eserlerine bir göz atmak kâfi olacaktır. Bu ihtişamı tanımak ve anlamak için mehterini dinlemek, fermanlarındaki muhteşemliği hissetmek, camilerinde yapılan kuş evlerinin manasını idrâk etmek, kadı sicillerindeki âdil hükümlere bir göz atmak yeterlidir. Bunun yanında *"Allah için tevâzu edeni, Allahü teâla yüceltir"* sözünün sırrına uygun Topkapı Sarayı'nı gezmek de kâfidir diyebiliriz.

Bütün bu saydıklarımıza rağmen, herkesçe bilinen özellikleriyle Osmanlıyı tanıyamayanlara, tanıtamayanlara ve hakkındaki yanlışları bile bile doğru kabul edenlere üzülmemek ne mümkün! İşte elinizdeki bu kitabı neşretmekteki gayemiz bu amaca yöneliktir. Şurası bir gerçektir ki, piyasada bu konuda birçok eser olmasına rağmen Osmanlıyı anlatabilenler çok ama çok cüzî yer

[1] Ahmet Şimşirgil, **Birincil Kaynaklardan Osmanlı Tarihi, Kayı**, Tarih Düşünce Yay., İstanbul 2004, s. 11.

kaplamaktadır. Bütün bu olumsuzluklar içerisinde menfi neşriyat vâsıtasıyla da Osmanlıyı öğrenmek isteyenlerin aklı karışıyor ve doğrulara ulaşması oldukça güçleşiyor.

Üzerinde yaşadığımız bu topraklar, Selçuklularla Bizanslılar arasında 1071 yılında yapılan Malazgirt Savaşı'ndan sonra Türk yurdu haline gelmişti. Selçuklu Devleti'nin yerini almış olan Osmanlılar ise her yönden, Ortaçağ dünyasının en güçlü imparatorluklarından birisi olan Bizans'ı kuşatmış ve Türk toprakları arasında bir şehir devleti haline getirmişti. Kuruluş dönemi Osmanlı hükümdarları Osman Gazi (1299–1324), Orhan Gazi (1324–1362) ve Sultan I. Murad (1362–1389) zamanında Bizans'ın Anadolu coğrafyasındaki toprakları tamamen Osmanlı hâkimiyetine girdiği gibi, Türk kuvvetleri Çanakkale'den Gelibolu Yarımadası'na geçmiş, buradan da Trakya'ya geçerek Balkanlara doğru ilerlemeye başlamışlardı.

Yıldırım Bâyezid devrinde (1389–1402) ise Osmanlılar Bizans İmparatorluğu'nun pây-ı tahtı olan İstanbul surları önüne kadar gelmiş, şehri ablukaya almışlardı. Ancak Sultan Bâyezid'in Emir Timur'la yaptığı mücadelede yenilerek esir düşmesi ve kısa bir süre sonra da vefatı üzerine Osmanlı Devleti bir **"fetret devri"** yaşamak durumunda kalmış, bu yüzden Bizans İmparatorluğu yarım yüzyıl daha hayatını idâme ettirme imkânını elde etmişti.

Genç Osmanlı hükümdarı Sultan II. Mehmed (1444–1446; 1451–1481) ise Türk toprakları arasında bir ada gibi duran İstanbul'u 29 Mayıs 1453 tarihinde fethederek Bizans İmparatorluğu'na son vermiş; bu büyük olay aynı zamanda yeni bir çağın başlamasına da yol açmıştır.

Sultan II. Bâyezid (1481–1512) dönemi daha ziyade Cem Sultan vakası ile sessiz bir şekilde geçerken, Yavuz Sultan Selim (1512–1520) dönemi Osmanlı'nın zirve yıl-

larının başlangıcı olmuştur. Memluk Devleti'nin ve topraklarının ele geçirilmesiyle birlikte Osmanlı üç kıtada hâkimiyetini süren, toprakları 2,5 kat daha fazla genişleyen, hazinesi dolu, ordusu mükemmel bir devlet Kanûni Sultan Süleymân'a (1520–1566) bırakılmıştı. İşte Kanûni de 46 yıllık saltanatı müddetince gücünün farkında olarak at üstünde cepheden cepheye koşarak, zaferler silsilesine yenilerini eklemiştir.

Ahmed Refik Altınay'ın yayına hazırlamış olduğumuz **"Devr-i Süleymân-ı Kanûni'de Birinci Viyana Muhâsarası"** isimli bu eseri, özgürlükleri elinden alınmak istenen ve krallık hakları gasp edilmek üzere olan Macar Kralı Zapolay Yanoş'un istirhâmına karşılık Osmanlı Devleti'nin yaptığı seferden ibârettir. Bu eserde Birinci - Viyana muhâsarası bütün teferruatıyla ele alınmaktadır. Ahmed Refik (öl. 1937) 3 Teşrin-i Evvel 1324/16 Ekim 1908 tarihinde tamamlamış olduğu bu çalışmasında Osmanlı Devleti'nin kale muhâsara teknikleri ve Viyana muhâsarası esnasında ordunun sevk ve idaresi ile 20 gün devam eden seferin en ince ayrıntılarını akıcı bir üslupla ele alınmıştır. Ahmed Refik, eserini kaleme alırken aynı zamanda yerli ve yabancı müverrihlerin eserlerinden de faydalanmak suretiyle, bilgi karışıklıkları ve tutarsızlıklarını da dipnotlar vererek ortaya koymuştur.

Ahmed Refik eserini *"Mukaddime" "Osmanlılarda Kale Muhâsaraları" "Devr-i Süleymân-ı Kanûni'de Birinci Viyana Muhâsarası"* adıyla ana bölümlere ayırmış, asıl konumuz olan Viyana Muhâsarası'nı da beş alt bölüme ayırarak incelemiştir. Bunlar ise; *"Harb İlanı ve Sebepleri", "Ordunun Harekât-ı Sevkü'l-ceyşiyesi", "Avusturyalıların Hazırlıkları", "Viyana Önünde Osmanlılar", "Ordû-yı Hümâyunun Avdeti"* ve *"Sonuç"* kısımlarından meydan gelmektedir. Ahmed Refik, eserini hazırlarken Hammer, Kupelwieser, Karl Taufel ve benzeri yabancı müverrihlerin eserlerin-

den yararlandığı gibi aynı zamanda Osmanlı tarihçilerinden olan Peçevî, Feridun Bey, Solakzâde ve diğer bazılarından da faydalanmıştır.

Osmanlı Devleti'nin son dönemleri ile Cumhuriyetin ilk zamanlarında yaşamış olan Ahmed Refik Altınay'ın tarihî konularda ve bilhassa Osmanlı tarihi hakkında yayımlanmış çok sayıda kitap ve makalesi mevcuttur. Onun diğer ilmî çalışmalarından bazıları ise, I. Dünya Savaşı sonlarında Ermeni mezâlimini yerinde incelemek üzere yabancı gazetecilerden kurulan heyete başkanlık ettiği sırada gittiği Doğu Anadolu'daki gözlemlerini topladığı *"İki Komite İki Kıtal"* (İstanbul 1919) ile *"Kafkas Yol - larında Hatıralar ve Tahassüsler"* (İstanbul 1919) isimli eserleridir. Daha sonra İstanbul Dârülfünunu'nun Osmanlı Tarihi Kürsüsü'ne müderris olarak tayin edilen Ahmed Refik, 1925 yılında son vakanüvis Abdurrahman Şeref Bey'in vefatı ile boşalan Türk Tarih Encümeni Başkanlığı'na getirilmiş, 1933 yılında Üniversite'nin yeniden teşkilatlandırılmasıyla Dârülfünun'daki görevi sona ermiştir. Bunu takip eden sürede Ahmed Refik hayatının geri kalan kısmında Cumhuriyet ve Akşam gazeteleri ile Milli Mecmua ve Hayat Mecmuaları'nda yazılar neşretmekle, kitap ve makale yazmakla geçirmiştir.

Ahmed Refik'in belli başlı eserleri arasında altı ciltlik *"Büyük Tarih-i Umumî"* (İstanbul 1328) ile **Geçmiş Asırlarda Osmanlı Hayatı** serisi içerisinde 1915–1927 yılları arasında yayımlamış olduğu *"Lale Devri 1130–1143"* (İstanbul 1331), *"Tarihî Sîmâlar"* (İstanbul 1331), *"Felâket Seneleri 1094–1110"* (İstanbul 1332), *"Kadınlar Saltanatı I-IV"* (İstanbul 1332), *"Âlimler ve Sanatkârlar 900–1200"* (İstanbul 1924), *"Sultan Cem"*, *"Sokullu"*, *"Kabakçı Mustafa"*, *"Samır Devri"* ve *"Tesâvir-i Ricâl"* isimli eserlerini sayabiliriz.

Ahmed Refik'in bu çalışmalarından başka, *"Memâlik-i Osmâniye'de Demirbaş Şarl"* (İstanbul 1332), *"Türkiye'de*

Mülteciler Meselesi" (İstanbul 1926), *"Anadolu'da Türk Aşiretleri 966–1200"* (İstanbul 1330), *"Hicrî Onbirinci Asırda İstanbul Hayatı 1000–1100"* (İstanbul 1931), *"Osmanlı Devrinde Türkiye Madenleri 967–1200"* (İstanbul 1931), *"Hicrî Onüçüncü Asırda İstanbul Hayatı 1200–1255"* (İstanbul 1931), *"Onaltıncı Asırda Râfızîlik ve Bektâşîlik"* (İstanbul 1932), *"Onuncu Asr-ı Hicrîde İstanbul Hayatı 961–1000"* (İstanbul 1933) ve burada saymakla bitiremeyeceğimiz muhtelif eserler kaleme almıştır. Eserlerinin sayısı yüzü aşkın olan Ahmed Refik'in bine yakın da makalesi vardır. Ahmed Refik Altınay'ın ilmî mahiyetteki yazıları *Tarih-i Osmanî, Dârülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası* ve *Türkiyat Mecmuası*'nda yayımlanmıştır[2].

Ahmed Refik Altınay, ağır bir anlatım dilinin hâkim olduğu Osmanlı tarih yazıcılığından farklı olarak eserlerinde olayları sarih ve kolay anlaşılır bir şekilde sunmuş ve bu suretle her kesimin severek ve anlayarak tarih okumasına katkıda bulunmuştur. Bu özelliği sayesinde **"tarihi sevdiren adam"** olmuştur[3]. Bu nedenle biz de Birinci Viyana muhâsarasını yayına hazırlarken Ahmed Refik'in o mümtaz, sade ve akıcı üslûbunu bozmamaya çalıştık ve sadeleştirme yaparken de mümkün olduğu kadar yazarın ifadelerini korumaya özen gösterdik. Eserde yer alan alıntıların ise sadeleştirilmesinin doğru olmayacağı kanaatinde olduğumuzdan bu nevi ifadeleri oldukları gibi verdik. Olayların tarihlendirilmesi daha ziyade Hicrî tarihle yapıldığı için konunun daha iyi anlaşılmasını temin etmek amacıyla bu Hicrî tarihleri Miladî tarihe çevirerek verdik. Bazı olayların tarihlerini ise hem Hicrî hem de Miladî olarak vermeyi uygun bulduk. Esere ilave ettiğimiz dipnotla-

---

[2] Ahmet Refik, **Bizans Karşısında Türkler**, (Haz. Fahamettin Başar), Kitabevi Yayınları, İstanbul 2005, s. VII vd.

[3] Abdülkadir Özcan, *"Ahmed Refik Altınay"*, **DİA, C II**, İstanbul 1998, s. 120–121.

rın sonuna "Hazırlayanın Notu" olarak (H.N.) kısaltmasını ilave ettiğimiz gibi çalışmamızın sonuna bir de bibliyografya ekledik. Bu kısımda hem Ahmed Refik'in kullandığı eserleri hem de bizim ilave notlarımız için kullandığımız eserleri bir araya getirerek okuyucularımıza referans olabilecek bir bibliyografya hazırladık.

Eserin hazırlanması sırasındaki yardımlarından ve özel isimlerín tespitindeki özverili katkılarından dolayı İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi ve aynı zamanda uzun yıllar Viyana'da bulunmuş olan Prof. Dr. Mustafa Hamdi SAYAR'a ve sayesinde elektronik ortamda da olsa tanışma fırsatı bulduğum Dr. Barbara PITLIK'e yer ve şahıs isimlerinin belirlenmesindeki yardımlarından ve ilgilerinden dolayı teşekkürü borç bilirim. Eserin meydana getirilmesindeki katkılarından, teşvik ve yönlendirmelerinden dolayı, Doç.Dr. Mehmet İNBAŞI, Yrd.Doç.Dr. Fikret SARICAOĞLU, Yrd.Doç.Dr. Ali YILMAZ, Arş.Gör. Cihan PİYADEOĞLU ve mütercim Elif KIRAL hanımefendiye teşekkür etmeyi vazife addederim. Ayrıca eserin hazırlanması sırasında haritaların çizilmesi ve özel isimlerin tespitindeki özverili çalışmalarından dolayı değerli dostum Mustafa ALTUNBAY'a ve eserin yayımlanmasını sağlayan **Babiâli Kültür Yayıncılığı** çalışanlarına teşekkürü borç bilirim. Bu düşünceler içerisinde adâleti, şefkati hoşgörüsü ve ihsânı ile kalpleri fetheden; yiğitliği, cesareti, mertliği ve kahramanlığı ile dosta güven, düşmana korku salan; dünya siyasetini yönlendiren; kültür ve medeniyet hamleleri ile göz kamaştıran ceddimizin altı asrı aşkın üç kıtada hâkim olan serüvenlerinin bir tarih ziyafeti şeklinde sunulması temennisiyle....

Ömer KUL
18 Mart 2006, İstanbul